

ВІДГУК

офіційного опонента Лякішевої Анни Володимирівни, доктора педагогічних наук,
на дисертацію Корінної Ганни Олексіївни

„Підготовка майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників”, подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка

Модернізація національної системи освіти і науки визначає серед актуальних пріоритетів трансформацію системи гендерних відносин. Статево-рольова соціалізації – це актуальна науково-педагогічна проблема, у центрі дослідження якої є освіта, спрямована на розвиток особистості в цілому. Освіта, як соціальний інститут, здатна інтегрувати гендерний підхід у навчально-виховний процес, сформувати основи для становлення суспільної гендерної культури. Вимоги сучасності потребують підготовки кваліфікованих фахівців, що здатні професійно взаємодіяти з дітьми, надавати їм допомогу, підтримку та сприяти належній статево-рольовій соціалізації, враховуючи статові відмінності.

У контексті сучасних викликів статево-рольова соціалізація набуває особливої актуальності, оскільки статева свідомість особистості не лише дає змогу сформувати гендерну поведінку та характер, а й виробити концепцію чоловічої та жіночої психології. Робота Корінної Ганни Олексіївни „Підготовка майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників” актуалізує цю проблематику в українському педагогічному дискурсі, тому її науково-практичне значення не викликає сумнівів.

Дисертаційне дослідження має логічно виважену структуру, що сприяє висвітленню задуму та методологічних здобутків авторки. У дисертації чітко визначено науково-методичний апарат: мету, об’єкт, предмет дослідження, що сприяло доцільній постановці його завдань, розв’язання яких реалізує гіпотезу дисертації. У відповідності до мети використано адекватний комплекс сучасних теоретичних і емпіричних методів дослідження.

Слід відзначити концепцію дисертації, що передбачає наскрізний аналіз змісту ключових понять дослідження: „стать соціальна”, „гендер”, „статева роль”, „статево-рольова соціалізація дошкільників”, структура та специфіка статево-

рольової соціалізації дошкільників. Методологічні засади концептуальних положень дослідження складає взаємозв'язок фундаментальних наукових підходів, що теоретично обгрунтовані у дослідженні.

Авторка з'ясувала особливості підготовки майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників та визначила сутність феномену „готовність майбутнього соціального педагога до статево-рольової соціалізації дошкільників”. Варто відзначити, що в роботі чітко визначено, що важливою складовою частиною професійної підготовки є формування у майбутніх фахівців професійних знань з гендерних особливостей дошкільників та умінь і навичок, необхідних для ефективного соціально-педагогічного супроводу статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку.

В дослідженні визначено, що професійна комплексна й особистісна характеристика майбутнього соціального педагога дозволяє забезпечити успішну статево-рольову соціалізацію дітей дошкільного віку з врахуванням їхніх психолого-педагогічних особливостей на засадах продуктивної взаємодії з різними суб'єктами педагогічного процесу.

Заслуговує на окрему увагу Експериментальна модель підготовки майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників. Запропонована модель ілюструє формування готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку через діагностику та прогнозування динаміки підвищення її рівня за відповідними критеріями сформованості, це дозволяє, в свою чергу, підвищити якість підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їх статево-рольової соціалізації.

Результати дослідження свідчать, що у процесі розв'язання завдань Корінна Ганна Олексіївна ґрунтовно проаналізувала стан розроблення наукової проблеми. Авторка переконливо доводить, що система навчання і виховання дітей, яка склалася в закладах освіти, недостатньо зорієнтована на процес статево-рольової соціалізації особистості і потребує надання допомоги дитині у процесі засвоєння нею соціального досвіду шляхом входження у суспільне середовище, систему соціальних зв'язків, а також оволодіння вміннями відтворювати соціальні

зв'язки у процесі життєдіяльності. На підставі аналізу й узагальнення наукових праць здобувачкою у процесі соціально-педагогічного дослідження уточнено сутність поняття ”підготовка майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників”.

Слід відзначити здійснений дисертанткою аналіз праць широкого кола дослідників, які представляють різні галузі гуманітарних наук, що свідчить про ґрунтовний контекст дослідження. Важливо відмітити, що Ганна Олексіївна використала різноманітний діагностичний інструментарій, що дало змогу отримати і здійснити аналіз результатів й прийти до обґрунтованого висновку.

Основні положення та висновки дисертації можуть бути використані у процесі професійної підготовки студентів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів у ВНЗ; під час розроблення навчальних посібників і методичних рекомендацій з формування гендерної культури особистості; у практичній діяльності дошкільних та соціальних педагогів, а також у системі післядипломної педагогічної освіти.

Основні положення і результати дослідження висвітлено у 19 одноосібних публікаціях, з яких 8 відображають основні наукові результати, 10 – апробаційного характеру, 1 – додатково відображає наукові результати дисертації. Зміст автореферату повною мірою відображає положення дисертаційного дослідження.

Незважаючи на актуальність, наукову новизну, позитивні аспекти, дисертаційне дослідження викликає суперечливі міркування та потребує висловлення зауважень і побажань:

1. В роботі не розкрита вікова періодизація дітей, не чітко визначені особливості дітей дошкільного віку та не окреслені труднощі з якими стикаються соціальні педагоги в дошкільному навчальному закладі саме в контексті роботи з дітьми, які дезорієнтовані чи потерпають від складнощів статево-рольової соціалізації.

2. Не можемо погодитися із баченням дисертантки про те, що *„Процес соціалізації започатковується з перших років життя людини”* (ст 30). В такому разі, коли ми можемо з упевненістю сказати, що саме цей період життя дитини дозволяє „започаткувати” процес соціалізації.

3. На наш погляд, в роботі варто було б проаналізувати гендерну ситуацію серед студентів навчальних закладів, оскільки переважна частина дошкільних та соціальних педагогів є жінки, що дозволяє виокремити певні особливості в процесі статево-рольової соціалізації.

4. У контексті набуття Україною асоційованого членства у Європейському Союзі, доцільно було звернутися до концептуальних положень сучасної європейської науки і освітньої політики стосовно досліджуваної проблеми (документи Ради Європи, Європейського Союзу), в яких визначаються спільні для європейського цивілізованого культурного простору підходи, поняттєво-категоріальний апарат, практичні рекомендації тощо. Проте важливі поняття сучасного тезаурусу досліджуваного феномену залишилися поза увагою дисертантки, що відобразило певним чином на концептуальних положеннях дисертації.

Однак, беручи до уваги актуальність та інноваційність проблематики дослідження у сучасних умовах розвитку українського суспільства, багаторічну дослідницьку діяльність здобувачки, елементи наукової новизни, що є надбанням педагогічної науки, авторка дисертаційної роботи „Підготовка майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників”, заслуговує здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка.

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук,
професор кафедри соціальної педагогіки
та педагогіки вищої школи,
декан педагогічного інституту
Східноєвропейського національного
університету
імені Лесі Українки

А.В. Лякішева

Лякішева А.В.

ЗАСВІДЧУЮ

Офіційний секретар університету

16. 11

15

Сейсенко А.С.